

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania T. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
o wysokość kapitału początkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 kwietnia 2024 r.,
skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 5 listopada 2021 r., sygn. akt III AUa 1688/21,

I. odrzuca skargę;

**II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego
tytułem zwrotu kosztów postępowania ze skargi kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 listopada 2021 r., sygn. akt III AUa 1688/21, Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gdańsku zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z 15 lipca 2021 r., sygn. akt

VII U 3072/20 w pkt 2 i 3 w ten sposób, że oddalił odwołanie T. W. od decyzji organu rentowego z 9 i 22 września 2020 r.

Zaskarżonym w sprawie wyrokiem z 15 lipca 2021 r., sygn. akt VII U 3072/20, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie T. W. od decyzji z 9 września, zmienił decyzję z 22 września 2020 r. i zobowiązał ZUS do podjęcia wypłaty emerytury od 1 lipca 2020 r. odstępując od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż T. W. ma od 1 lutego 1994 r. ustalone prawo do emerytury policyjnej. Do ustalenia jej wysokości ZER MSW przyjął okresu służby i okresy równorzędne od 2 listopada 1976 r. do 31 października 1979 r., od listopada 1976 r. do 9 sierpnia 1992 r. od 1 stycznia 1994 r. do 31 stycznia 1944 r.

Decyzją z 9 września 2020 r. ZUS wyliczył wysokość kapitału początkowego dla ubezpieczonego, a decyzją z 22 września przyznał mu emeryturę z jej zawieszeniem.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 95 i 96 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504), a także art. 98 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji zmienił zaskarżony wyrok.

Wskazał on, że nie można doliczyć odwołującemu się okresu pracy od 2 listopada 1976 r. do 31 października 1979 r. oraz od 6 listopada 1976 r. do 9 sierpnia 1992 r., bo są to okresy równoległe do samej służby zawodowej zaliczonej do wysługi emerytalnej mundurowej (służba od 2 listopada 1976 r. do 9 sierpnia 1992 r.). Okres od 1 stycznia 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. został doliczony przy wyliczeniu wskaźnika 74,56%. W decyzji kapitałowej ZUS-u z 19 czerwca 2020 r. wyliczono skarżącemu staż 25/1, tj. 301 miesięcy i 142,93% bez okresu urlopu bezpłatnego od 16 grudnia 1993 r. do 31 grudnia 1993 r. W decyzji z 9 września 2020 r. - 4/8/4, tj. 56 miesięcy i 17,41 %. A z tytułu zatrudnienia od 1 lipca 2011 r. do 29 lutego 2020 r. wydano decyzję emerytalną z 22 września 2020 r. o przyznaniu emerytury od 1 lipca 2020 r. w trybie art. 26 ustawy o

emeryturach i rentach z FUS. Ponieważ brak jest jakichkolwiek okresów cywilnych, które nie zostałyby zaliczone albo do emerytury mundurowej, albo do emerytury powszechnej, to tym samym brak podstaw do zastosowania wyjątku określonego normą art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak orzekł Sąd pierwszej instancji. Tym samym apelacja organu rentowego, zupełnie z innych względów, niż w treści samej apelacji, skutkować musiała zmianą zaskarżonego wyroku w pkt 2 i 3 zgodnie z art. 385 k.p.c.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powód.

Pełnomocnik powoda podniósł, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z powyższym, wniósł o:

1. stwierdzenie niezgodności zaskarżonego wyroku z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł o:

1. odrzucenie skargi albowiem od przedmiotowego orzeczenia przysługiwała skarga kasacyjna, natomiast w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania o:
2. oddalenie skargi;
3. zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego ustalonego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem Najwyższym powiększonego o należne odsetki zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym, poprzez zakwestionowanie zgodności z prawem orzeczenia, przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Stanowi ona nadzwyczajny, sformalizowany środek procesowy, zatem przepisy ją regulujące powinny być wykładane ściśle

(por. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06, z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08, z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08).

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich jest indywidualny i niezależny. Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym do usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14, LEX nr 1682217). Dopełnienie wymienionych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega badaniu przez Sąd Najwyższy. Wymagania te powinny być spełnione kumulatywnie, zaś każde z nich ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione samodzielnie, niezależnie od pozostałych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05 oraz z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, niepublikowane).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., skarga powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części; przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie; wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny; uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy; wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było ani nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono na podstawie art. 424¹ § 2 - że występuje wyjątkowy przypadek uzasadniający wniesienie skargi; wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie spełnia co najmniej dwóch ze wskazanych powyżej wymagań, co do jej treści i elementów koniecznych. Po pierwsze, nie zawiera ona uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody zaskarżonym wyrokiem. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody przez wydanie wyroku polega na wskazaniu przez skarżącego, że szkoda wystąpiła oraz przeprowadzeniu przekonującego wywodu wskazującego na rodzaj szkody będącej konsekwencją

wydania zaskarżonego wyroku, czas jej powstania, jej postać i rozmiar oraz związek przyczynowy między nią a wydaniem zaskarżonego orzeczenia, jak również przedstawienie dowodów służących uwiarygodnieniu tego wywodu. Szkoda powinna być więc spowodowana wyrokiem zaskarżonym skargą o stwierdzenie jego niezgodności z prawem. Nieuwzględnienie powództwa i ostateczne przegranie sprawy przez stronę powodową nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości określonego w pozwie żądania lub ją przekraczały (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2023 r., III PUNP 2/23, LEX nr 3667201). Pełnomocnik skarżącego podniósł, co prawda, że poniósł on szkodę w postaci niewypłaconej emerytury, jednak nie przedstawił jakiegokolwiek wywodu, który by wskazywał na rozmiar powstałej szkody, czy też dowodów na jej powstanie. Samo wskazanie, że przez przegrany proces odwołujący się nie uzyskał emerytury nie spełnia wymogu uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody.

Po drugie, w skardze nie wykazano, aby wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było ani nie jest możliwe. Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Skarżącego obciąża więc obowiązek przedstawienia analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie - w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia - jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. Skarżący powinien zatem wykazać, powołując odpowiednie przepisy, że od zaskarżonego orzeczenia nie przysługiwał (nie przysługuje) środek zaskarżenia, np. skarga kasacyjna, ale także skarga o wznowienie postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 września 2023 r., III PUNP 1/23, LEX nr 3605476). Za brak zachowania wymogu ujętego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. uznaje się każdą sytuację, w której skarżący - powołując się nawet na brak możliwości wniesienia skargi kasacyjnej oraz skargi o wznowienie postępowania - poprzestaje na tym stwierdzeniu, nie czyniąc tym samym zadość obowiązkowi „wykazania” (a nie jedynie wskazania) braku możliwości wzruszenia orzeczenia za pomocą tych

lub innych środków prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 marca 2021 r., I PUNPP 2/21, LEX nr 3209571).

Pełnomocnik skarżącego wskazuje, że zaskarżenie wyroku w drodze innego środka zaskarżenia nie było możliwe, jednak w żadnym, choćby szczątkowym stopniu nie wyjaśnia, dlaczego, nie wskazuje, czy nie było możliwości wniesienia skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia, czy też rodzaj sprawy. W ogóle nie odnosi się do skargi o wznowienie postępowania, ani do jakiegokolwiek innego środka zaskarżenia. W tej sytuacji nie można uznać, że wykazano brak możliwości wzruszenia orzeczenia za pomocą innych środków prawnych.

Mając na uwadze wskazane okoliczności trzeba zauważyć, że złożona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym do usuwania braków formalnych, ponieważ nie zawiera uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, ani wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było ani nie jest możliwe.

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c. w zw. z art. 424⁵ § 1 pkt 1 k.p.c.). Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[SOP]

(R.G.)